Předpokladem pro žalobu určovací jest, aby žalobce měl na tom právní zájem, aby právní poměr mezi ním a žalovaným byl c o n e j r y c h l e j i určen (§ 228 c. ř. s.). Takovéhoto p r á v n í h o interese na u r y c h l e n é m určení právního poměru stran v případě tomto však není. Vždyť žalobce sám uvádí, že posud v domě žalovaného bydlí a že oprávněn je požadovati náhradu výloh se zařízením místností pro obchod teprve, k d y b y se z domu vystěhoval. Již z toho jest vidno, že prozatím žalobce nemá právního zájmu na u r y c h l e n é m určení právního poměru. Není také právního předpisu, jenž by zájmu jedné strany jako obchodníka poskytoval jiného postavení než zájmům neobchodníkův a nařizoval urychlené určení pro věci obchodní. Nebylo nikde tvrzeno, že žalovaný doléhá snad na vyprázdnění místností žalobci pronajatých. Starosti, jak budoucí event. spor dopadne, nejsou důvodem pro podání žaloby určovací. Takovéto obavy a starosti mohou míti strany skoro při každém právním jednání, ale nejsou proto již oprávněny jednou žalobou se domáhati určení právního poměru a druhou, pozdější žalobou plnění a tak na základě téhož podkladu dělati z jednoho sporu spory dva.

Soud odvolací pokládaje žalobu určovací za přípustnou, zrušil rozsudek prvé instance nemaje podkladu pro rozhodnutí ve věci. Ježto však není tento zrušovací důvod bezpodstatným uznán, bylo nutno v odpor vzaté usnesení zrušiti a je na soudu II. stolice, aby nehledě k tomuto důvodu zrušovacímu ve věci rozhodl.

R o z h o d n u t í n e j v y š š í h o s o u d u z e d n e 26. ř í j n a 1920 čj. RI 851-20-1. *Jar. Kotora.*

Doručení platebního rozkazu dlužníku osobou jinou, jíž byl omylem platební rozkaz soudem doručen, nahražuje řádné doručení; lhůta k podání odporu běží od tohoto dne doručení dlužníkovi).*

Pojišťovna A. v B. žádala u okresního soudu v T. za vydání platebního rozkazu proti Kateřině K. provdané M. v Č. Pla-

* Opačně rozhodl československý nejvyšší soud rozh. ze dne 6. května 1919 Rv II. 99/19 při doručení r o z s u d k u: viz č. 171 sbírky civilních rozh. nejvyšších stolic soudních rep. československé pod heslem:

tební rozkaz byl doručen doručným orgánem Kateřině K., m a t c e dlužnice.

Když byla proti dlužnici již prováděna exekuce, vznesla dlužnice na soud T. ž á d o s t o n a v r á c e n í v předešlý stav pro nepředvídanou a neodvratitelnou překážku a s o u č a s n ě o d p o r proti platebnímu rozkazu.

Při ústním jednání o tomto návrhu doznala dlužnice, že jí byl platební rozkaz doručen matkou její Kateřinou K., které pro souhlas jména byl doručným orgánem dodán, a sice přijala dlužnice platební rozkaz ještě téhož dne, kdy matce byl doručen.

Okresním soudem v T. byl návrh na navrácení v předešlý stav zamítnut, protože se dlužnice o platebním rozkaze dozvěděla v době, kdy ještě odpor proti platebnímu rozkazu podati mohla, měvši ho doručený prostřednictvím matky.

K stížnosti žalované z r u š i l krajský soud v Jihlavě v odpor vzaté usnesení a řízení jemu předcházející a nařídil okres. soudu v T., aby po právní moci tohoto usnesení o návrhu Kateř. K. na navrácení ve stav předešlý znovu po zákonu jednal, nepřihlédaje k důvodům, pro které návrh zamítl, z těchto důvodů:

Stěžovatel uplatňuje ve své stížnosti především, že Kateřině K. upomínací žaloba čís. 147/20 s platebním rozkazem z á k o n n o u cestou d o r u č e n a n e b y l a, že nemohla proto proti platebnímu rozkazu podati odpor a že proto podala svůj návrh na navrácení v předešlý stav.

Dle čl. XXVIII. uv. zák. k c. s. ř. odst. 2. platí o doručování platebních podmínčných rozkazů předpisy platné pro doručování žalob a dle § 7 zák. ze 27. dubna 1873 č. 67 ř. z. jest platební rozkaz dlužníku doručiti do vlastních rukou.

Otázkou jest, bylo-li lze prvnímu soudu meritorně zabývati se návrhem Kateřiny K. na navrácení v předešlý stav, když navrhovatel ani nepřišel v možnost, aby něco opomenul, a když tedy k návrhu tomu ani legitimován není.

Legitimován jest zde v § 14 cit. zák. dlužník, s nímž byla podle § 13 cit. zák. rozepře zahájena.

Zahájení rozepře nastává však doručením platebního rozkazu dle § 106 c. ř. s. k vlastním rukám žalované.

---

doručení r o z s u d k u advokátu stranu zastupujícímu advokátem j i n ý m, jemuž byl rozsudek omylem soudem doručen, n e n a h r a ž u j e řádného doručení a lhůta k podání opravného prostředku n e b ě ž í ode dne takového dodání.

Pro doručení žalob neplatí doručení náhradné dle § 102 a násl. c. ř. s.

Žaloba a platební rozkaz nebyla však žalované a n i n á h r a d n ě doručena, poněvadž i toto doručení náhradně obstarává úřední doručující orgán sám, nýbrž žaloba a platební rozkaz byly doručeny doručným orgánem k vlastním rukám Kateřině K., matce to Kateřiny K., provdané M., kteroužto první pokládal doručný orgán omylem za dlužnici.

Pak-li doručení vykonala tato třetí osoba, jíž skutečně doručeno bylo, k vlastním rukám právě žalované Kateřiny M., třeba ještě téhož dne, kdy jí úředním doručným orgánem platební rozkaz byl doručen, mohla sice dlužnice Kateřina K., provd. M., na žalobu dobrovolně platit žalující straně, m o h l a i podati ve lhůtě v platebním rozkaze stanovené odpor, a l e n e b y l a k t o m u **povinna,** protože jí dle předpisu c. ř. s. platební rozkaz doručen nebyl a ona doručnému orgánu také příjem jeho dle § 110 c. ř. s. nestvrdila.

Kateřina K. také soudu neoznámila, že pravou dlužnicí není a že platební rozkaz doručila své dceři Kateřině M.

Vůči soudu nebyl tedy do dne 24. listopadu 1920 podán průkaz, že platební rozkaz dlužnice Kateřina K. provd. M. k vlastním rukám obdržela. Nebyla tedy Kateřina M., pokud soudu prokázáno nebylo, že platební rozkaz má řádně doručen, k podání návrhu na navrácení v předešlý stav a v vznesení odporu proti platebnímu rozkazu ze dne 18. října 1920 čís. 147/20 ani legitimována, protože ona n i c nezameškala, an jí platební rozkaz dle předpisu civ. s. ř. vůbec ani doručen nebyl.

Tím však, že pravý dlužník Kateřina M. oznamuje soudu dne 24. listopadu 1920 — při ústním jednání — že platební rozkaz a žaloba doručným orgánem doručeny byly ne jí, ale omylně její matce Kateřině K., tudíž osobě j i n é, žalovaná chybu neb opomenutí ne svoje, ale doručného orgánu napravila a vzala tímto okamžikem v ů č i s o u d u na vědomí jak žalobu upomínací tak i platební rozkaz jako ta, jíž správně mělo býti k vlastním rukám doručeno.

Teprve tímto úředním zjištěním soudu jest platební rozkaz pokládati žalované Kateřině K. provd. M. za řádně doručena dle § 110 c. ř. s. K doručení, které provedla matka žalované, Kateřina K. bez spolupůsobení úředního doručného orgánu nebylo lze bráti zřetele.

Poněvadž tu o promeškání lhůty k odporu ani řeči býti nemůže, a žalovaná bezprostředně s návrhem na navrácení v

předešlý stav vznáší i odpor proti platebnímu rozkazu, jest třeba, aby I. soud nejprve o přípustnosti návrhu v předešlý stav uvažoval event. rozhodoval ve smyslu § 147 c. ř. s.

Protože z řízení před I. soudem provedeného neplyne, že otázku přípustnosti podrobil I. soud náležité úvaze, bylo usnesení v odpor vzaté a jemu předcházející řízení zrušiti a I. soudu nařídíti, aby znovu o návrhu tom jednal.

Dovolací stížnosti žalobcově nejvyšší soud vyhověl, v odpor vzaté usnesení II. stolice zrušil a rekursnímu soudu nařídil, aby nehledě k zamítacímu důvodu rekurs věcně vyřídil; současně odsouzena žalovaná k náhradě útrat dovolací stížnosti žalující straně z těchto důvodů:

Proti rekursnímu usnesení brojí žalobkyně právem. Žaloba byla doručena Kateřině K., matce žalované, kterou doručující orgán asi za dlužnici považoval, jelikož žaloba zní proti Kateřině K. provd. M., a když proti platebnímu rozkazu do 14 dnů nebyl podán odpor, nabyl moci právní.

V řízení prvou stolicí provedeném udala žalovaná, že jí byla žaloba odevzdána ještě téhož dne, co byla doručena její matce příslušným orgánem, věděla tedy o žalobě té a měla tudíž již tenkráte **možnost,** brániti se proti platebnímu rozkazu odporem, jako učinila podáním návrhu na navrácení v předešlý stav.

Poslední návrhem domáhá se žalovaná možnosti podati odpor proti výše zmíněnému platebnímu rozkazu. V té příčině ustanovuje § 14 zák. ze dne 27. dubna 1873 č. 87 ř. z., že byla-li lhůta k odporu nepředvídatelnou nebo neodvratitelnou událostí zmeškána, lze žádati o navrácení v předešlý stav během 14 dnů od doby, kdy dlužníkovi bylo zmeškání známo a překážka odpadla.

Žalovaná za překážku takovou uvádí, že jí nebyla žaloba vůbec doručena.

Tuto překážku nelze však míti za překážku zákonem míněnou, nehledíc ani k tomu, že to není událostí po rozumu § 146 c. ř. s.; vždyť zákon (§ 14 cit.) právě předpokládá, že po doručení žaloby nastala událost, jež byla příčinou zameškání odporu a o takovou událost žalovaná svůj návrh neopírá.

Ostatně žalovaná v řízení před I. stolicí ani nepopírala, že jí žaloba nebyla doručena, nýbrž jen že jí nebyla přímo doručena dle § 106 c. ř. s. a že nepodepsala lístku zpátečního, a **doručení ono úplně postačuje.**

Není třeba, aby za tohoto stavu věci soud prvý znova o přípustnosti návrhu na navrácení v předešlý stav uvažoval a bylo proto napadené usnesení zrušiti a rekursnímu soudu nařídíti, aby nehleděl k důvodu zamítacímu a o rekursu podaném ve věci samé rozhodl. Výrok o útratách opřen o §§ 41 a 50 c. ř. s.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 1. března 1921 R-II 92-21. *Klener.*

Účinnost práv pachtovních proti třetím osobám?

Žalobkyně tvrdíc, že má pozemek v žalobě uvedený od manželů Jana a Anny T. od 1916 až do 1922 na dobu 6 let po sobě jdoucích v pachtu, že však žalovaní manželé Josef a Marie Š. jí jarní setbu 1920 zamezili a ji z pole toho vyhnali, ač je jak na podzim 1919, tak i ještě z jara 1920 vzdělávala, na podzim s vědomím propachtovatele Jana T. a dokonce s jeho potahem, domáhá se obyčejnou žalobou, aby byl vydán rozsudek: Žalovaní tím, že dne 28. dubna 1920 žalobkyni ve výkonu pachtovních práv jejích k pozemku čk. 431 v B. bránili a téže další výkon těchto práv zakazovali, nemajíce k tomu žádného oprávnění, a že zoranou část tohoto pole oseli dne 28. dubna 1920, obmezili žalobkyni v jejích pachtovních právech k uvedenému pozemku jí příslušejících, jsou povinni dalšího podobného obmezování se zdržeti.

Žalovaní namítají, že smlouvou postupní ze dne 22. ledna 1920 postoupili manželé propachtovatelé Jan a Anna T. pozemek sporný Marii Z., provdané T., která smlouvou ze dne 3. února 1920 žalované Marii Š. poskytla doživotní bezplatné užívání pozemku toho. Podle tohoto práva užívacího ujala se žalovaná z jara 1920 držby pozemku sporného, davši jej ještě před 28. dubnem 1920 zorati, dne 28. dubna 1920 pak část pozemku osila a upozornila žalobce, že od této doby bude si pozemek ten dle svého práva užívati sama.

Prvý soudce žalobě vyhověl. Soud odvolací vyhověl odvolání žalovaných a rozsudek prvého soudu v tom směru změnil, že žalobu zamítl.

Důvody: Žalobkyně žaluje jako pachtýřka žalované jako osoby třetí, jež s ní v žádném obligačním poměru nejsou, pro obmezování svých práv k pozemku, tedy žaluje, jak sama tvrdí, obdobnou žalobou vlastnickou podle §u 366 a 372 obč. zák. Jako pachtýřka má však vůči třetím osobám mimo propachtovatele pouze držebnostní práva pachtovní a může držebnostní tato